

En Slægts Gravminder gennem fire Generationer.

Af Billedhugger Gunnar Hammerich.

I vor Tid endnu at finde bevaret Gravminder fra det 18. til det 20. Aarhundrede over *fire* Generationer af en *borgerlig* Slægt maa vel siges at være ret ualmindeligt, og det kan ikke være uden Interesse for nærværende Blads Læsere at se Eksempler herpaa.

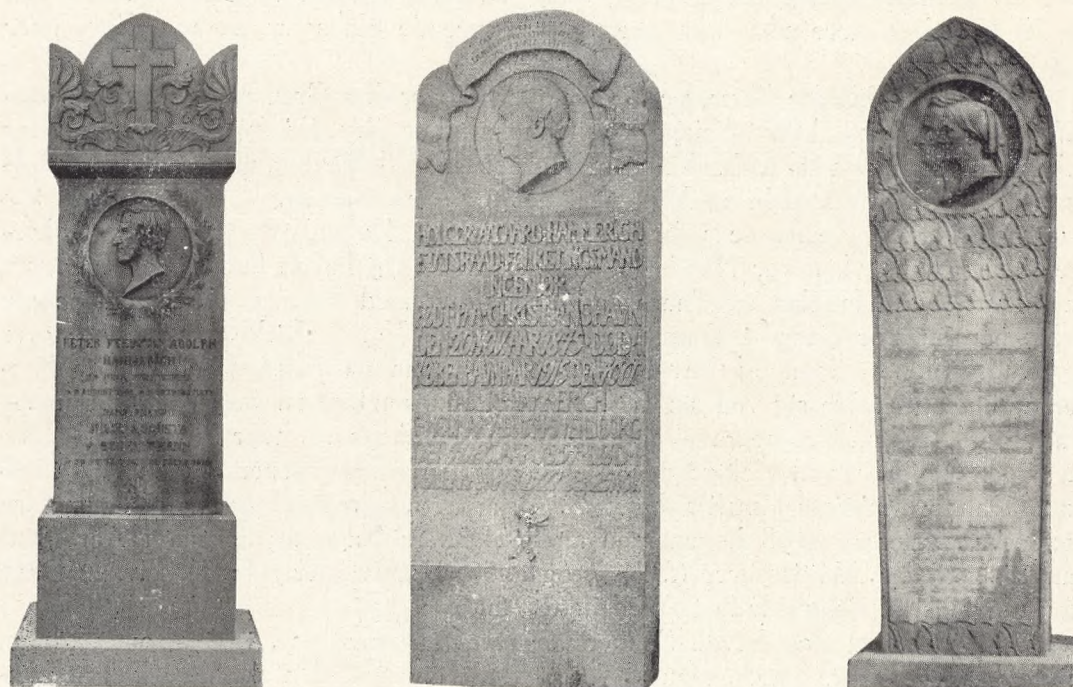
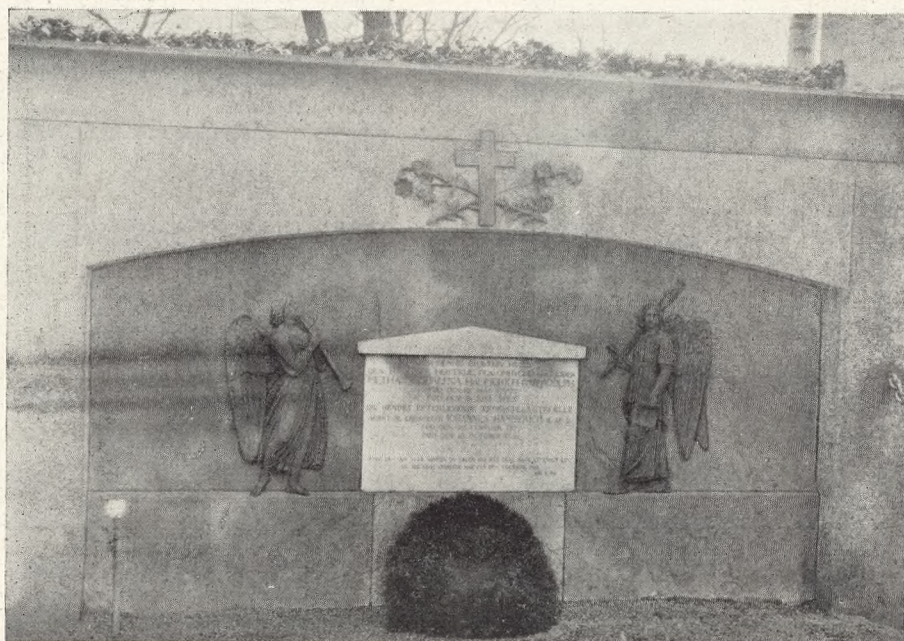
Omstaaende Billeder illustrerer Gravminderne over den Gren af Slægten *Hammerich*, der som første Led i Kongeriget Danmark har *Cay Friedrich Hammerich*, der i Aaret 1770 ankom til København fra Holsten, hvortil Slægten menes at være indvandret fra Schlesien omkring Midten af det 16. Aarhundrede.

Cay Friedrich Hammerichs første Beskæftigelse i København var som Snedker-svend, men hans Maal var Handelen, og allerede i 1775 havde han i egen Ejendom paa Hjørnet af Naboløs og Snaregade Forretning med The og Porcellæn. Senere købte han en stor Gaard i Løngangsstræde overfor Vartov Kirke, havde syv større og mindre Skibe i Søen og drev Forretninger paa mange andre Maader, blev Borgerkaptajn og skabte sig ved sin Driftighed og Nøjsomhed en betydelig Formue. — Han døde i 1816 og blev begravet paa Helligaands Kirkegaard, hvor Stenen (S. 53 tv.) nu ligger i Hjørnet ved Helligaandshuset. Første Navn paa Stenen er den i 1792 afdøde Datter *Christiane Caroline Hammerich*, saa Stenen maa antages at stamme fra dette Aar. Allerede 1798 kommer en anden Datters Navn til; derpaa i Aar 1800 hans Svigerfader *Martin Sacco* (f. 1751), og i 1816 begravnes Cay Fr. H. selv, 22 Dage efter sin Hustru. Begge døde i April dette Aar.

Cay Fr. Hammerich havde Sønnen *Johannes Hammerich* (f. 1777), som Faderen ønskede skulde være Præst, men da han var færdig med den skriftlige Del af Eksamen, fik han Blodstyrning og maatte opgive Studierne. Han købte en Gaard i Nybrogade og nedsatte sig i 1803 som Grosserer, og ved Flid og Redelighed naaede

Tilvenstre: Minde over C. F. Hammerich (d. 1816), Helligaands Kirkegaard, København.

Tilhøjre: Johannes Hammerich (d. 1920), Ørslev Kirkegaard.

Øverst: Johannes Hammerich (d. 1852) og Hustru (d. 1823), Assistens Kirkegaard.
 Nederst tilvenstre: Peter Fr. Adolph Hammerich (d. 1877), Assistens Kirkegaard; i Midten Holger
 Aagaard Hammerich (d. 1915), Vestre Kirkegaard; tilhøjre Martin Hammerich (d. 1881), Aagaardske
 Familiegravelse, Ørslev Kirkegaard.

Øverst: Den Aagaardske Familiebegravelse paa Ørslev Kirkegaard.
Nederst: R. Tegnens Mindesmærke over Komponisten Asger Hammerich, Vestre Kirkegaard.

ogsaa han at skabe sig en anselig Forretning og et anset Navn, blev Agent og Formand for de 32 Mænd (Borgerrepræsentationen). Han døde 1852 og blev begravet paa Assistens Kirkegaard, hvor hans Gravminde (S. 54 f. o.) findes i en af Kirkegaardens Tværmure.

Johannes Hammerich havde to Sønner, *Frederik Adolph Hammerich*, Præst og Professor i Kirkehistorie ved Universitetet i København, og *Martin Johannes Hammerich*, først Docent i Sanskrit ved Universitetet, siden Bestyrer af Borgerdydskolen paa Christianshavn. *Frederik H.* (f. 1809, † 1877) ligger begravet paa Assistens Kirkegaard tæt ved Forældrenes Gravsted. Den høje graa Sandsten (S. 54) med udhugne Ornamenter i græsk Stil foroven og Portrætrelief (udf. af gl. *Bissen*) i Midterfladen er tegnet af gl. *Bindesbøll*.

Ogsaa *Martin Hammerichs* Gravsten (S. 54), der ligeledes er i graa Sandsten og med Bronzeportræt i Relief (*Martin H.s* udført af gl. *Bissen* og hans Hustrus af unge *Bissen*) er tegnet af gl. *Bindesbøll*. Denne Gravsten findes paa det *Aagaardske Familiegravsted* paa Ørslev Kirkegaard (ved Vordingborg), der hører under Herregaarden Iselingen, som *Martin H.* overtog efter sin Svigerfader *Holger Aagaard*.

Paa samme Kirkegaard ligger *Martin H.s* ældste Søn (f. 1843, † 1920), *Etatsraad Johannes Hammerich*, begravet. Stenen (S. 53 th.) over *Joh. H.*, der vender tilbage til den ældste Form (S. 53 tv.) som Gravgilger, er udført i rød Granit.

Martin H.s anden Søn, *Etatsraad Holger Aagaard Hammerich* (f. 1845, † 1915), ligger begravet paa Vestre Kirkegaard i København. Gravmindet (S. 54), hvis Forbillede i det modellerede Baand, der afslutter Stenen foroven, er en gammel holstensk Gravsten, er hugget i graaligrød bornholmsk Granit.

Lige i Nærheden af denne Grav paa Vestre Kirkegaard findes *Komponisten, Prof. Asger Hammerichs* Gravsted. *A. H.* var ældste Søn af *Prof. Frederik Adolph H.* Dette Gravminde (S. 55 og 57) bestaar af en kvadratisk Søjle i Granit, paa hvis Top er anbragt en i Bronze udført knælende nøgen Kvindefigur, der med en mægtig Bronce-lyre som Baggrund hæver Armene mod Himmelen. Figuren er modelleret af *Rudolph Tegner*.

* * *

Dette er de fire Generationers Gravminder. — Disse Linjer er kun tænkt som en Art Forklaring til Billederne, og hvis andre Læsere af „Vore Kirkegaarde“ kunde finde frem et lignende Materiale til Belysning af andre Slægters Gravminder gennem flere Generationer, er Hensigten fra min Side naaet.

* * *

Udsmykning af Portalen ved Vestre Kirkegaard, København.

Af Billedhugger *Svend Rathsack*.

Figuren i højt Relief, som jeg skal udføre til Hovedportalen ved Vestre Kirkegaard (se S. 57), fremstiller en Kvinde, som med udbredte Arme modtager de Døde, der skal hvile indenfor Vestre Kirkegaards Mure; jeg har gjort mig Umage for at faa den til at fylde saa meget som muligt indenfor de givne Rammer, da det har staaet mig klart, at den skulde virke kraftigt mod de stærkt fremspringende Portpiller.

Figuren udføres i Bronze og vil være opsat nu først paa Efteraaret.